

Het Hoogste Woerd

Stichting
Buurtcomité
Hogewoerd e.o.

Colofon

Redactie

Yvonne de Roo

Lay-out

Jan de Roo

Drukwerk

Labor Vincit

hans@drukkerijlaborvincit.nl

Telefoon: 071 512 4807

Advertenties

Maarten Baljon

Met dank aan o.a.

Anna Hofstede,
Siebrand van der Ploeg,
Rinny E. Kooi,
Hans Heestermans,
Maarten Wolterink,
Aukelien van Hoytema
leden van het Buurtcomité,
alle kopij-inzenders,
alle adverteerders en SSR-Leiden

Girorekening

NL30 INGB 000 013 97 42

t.n.v. Stichting Buurtcomité

Hogewoerd en Omgeving

Contact

We zijn te bereiken op

redactie@hethoogstewoerd.nl

Bekijk ons ook op:

www.hethoogstewoerd.nl

www.facebook.com/hogstewoerd

Het buurtcomité

Vacant	Voorzitter	voorzitter@hethoogstewoerd.nl
Anna Baya Meuleman	Secretaris	secretaris@hethoogstewoerd.nl
Yvonne de Roo	Redactie	redactie@hethoogstewoerd.nl
Rineke Ramakers	Penningmeester	penningmeester.hoogstewoerd@gmail.com
Britt Kanbier	Praeses SSR-Leiden	praeses@ssr-leiden.nl
Maarten Baljon	Acquisitie	advertenties@hethoogstewoerd.nl
Richard van Dinter	Bestuurslid	bestuur@hethoogstewoerd.nl

Adverteren in deze buurtkrant?

Heeft u belangstelling om in deze krant te adverteren, of heeft u interesse in een advertentie op de website?

Neem dan contact op met: advertenties@hethoogstewoerd.nl

Bij adverteren in onze krant wordt er gratis een linkje naar uw site op onze site geplaatst.

De tarieven zijn vanaf februari 2023 als volgt:

Afmeting	zwart-wit	kleur
1/8 pagina 88x62mm	€ 32,-	40,-
1/4 pagina 88x129mm / 181x62mm	€ 64,-	75,-
1/2 pagina 181x129mm	€ 110,-	125,-
1 pagina 181x263mm	€ 175,-	200,-

Buurtpreventiewhatsapp

Als u wilt deelnemen aan onze buurtpreventie-whatsappgroep kan dat nog steeds. U kunt een mail sturen met uw naam, telefoonnummer en adres naar: secretaris@hethoogstewoerd.nl

Zie voor meer info onze website:

hethoogstewoerd.nl/whatsapp-buurtpreventie

Inhoud

5	In Memoriam Marcel Spaargaren	23	De Vereniging Het Plantsoen 20 jaar
7	Voorwoord van de redactie	24	De folly verwijderd
8	Wateroverlast: succesvolle samenwerking tussen bewoners Plantsoen en gemeente Leiden	25	Lezing door stadshistoricus Cor Smit
8	Burgerberaad Energietransitie	25	Een duiker aan het werk bij de Watersteeg
9	Een delict? Dat gebeurt mij niet!	26	Mendoo helpt mens en dier op weg naar herstel!
10	Praeses SSR	27	Be Silk ... because we all wanna be silk
13	Beer is niet meer	28	Lagere snelheid en vergroening van het Levendaal
14	Pieter Adriaansz. Van der Werff	29	Het Zoeteland Dan liever de grond in
16	De altheastruik, de Hibiscus als boom van de toekomst	30	Knurrf
19	Buurtfeest zondag 11 juni 2023	31	Prijspuzzel
20	Veel belangstelling voor Hogewoerd 132	32	Uitnodiging Wine & Bite jaarvergadering
23	Een woordje van een buurtbewoner Caroline van Haaften		

Nieuw op het gebied van levenstestamenten: de vaccinatieclausule

Bij het vaccineren tegen COVID-19 komt een hele papierwinkel kijken. Ouderen die in het verpleeghuis zijn gevaccineerd moesten toestemming geven voor de vaccinatie. Als ze dat zelf niet kunnen, dan kan de wettelijke vertegenwoordiger dat doen. Maar er is niet altijd een door de rechter benoemde bewindvoerder en curator. Veel vaker is er een vertegenwoordiger op basis van een levenstestament. Zo'n vertegenwoordiger mag door het levenstestament alle beslissingen namens iemand nemen. Verwacht wordt dat er ook in de toekomst nog vaccinatie nodig is.

Ons kantoor is aangesloten bij Netwerk Notarissen, die een vaccinatieclausule heeft ontwikkeld. Deze clausule is bedoeld voor in het levenstestament. Met de vaccinatieclausule komt expliciet in het levenstestament te staan dat de vertegenwoordiger toestemming kan geven voor de vaccinatie, een vaccinatieafspraak kan maken, de gezondheidsverklaring kan invullen en ook toestemming kan verlenen voor het delen van de vaccinatiegegevens met het RIVM en andere instanties. De vaccinatieclausule geldt ook voor andere vaccinaties zoals bijvoorbeeld de grieprik.

In het levenstestament wijs je een vertrouwenspersoon aan die namens jou beslissingen neemt als je dat zelf tijdelijk of definitief niet meer kunt of niet wilt. Bijvoorbeeld omdat je de rompslomp niet meer wilt als je op hoge leeftijd bent. Of als je door ziekte zelf je zaken niet meer kunt regelen, bijvoorbeeld het betalen van rekeningen, het bijhouden van je administratie en het doen van belastingaangiften, maar ook het zorgen voor je huisdieren etc.

Ook kun je in een levenstestament opnemen wat er moet gebeuren als je niet meer thuis kunt wonen. Wil je dan thuis verpleegd worden of toch naar een verpleeghuis? En wat moet er met je huis en inboedel gebeuren als je niet meer thuis kunt wonen? Veel mensen die een levenstestament maken, denken ook na over medische zaken, zoals bijvoorbeeld welke behandelingen ze nog willen ondergaan in de laatste fase van hun leven.

Alvast meer weten welke redenen er zijn om een levenstestament te maken? Dat kun je hier ontdekken:

https://www.netwerknotarissen.nl/direct_check

Het gesprek met onze specialist familie & relatie over het levenstestament kun je hier voorbereiden:

<https://www.netwerknotarissen.nl/gespreksorientatie/levenstestament.pdf>

BMS Notarissen, dé Netwerk Notaris van Leiden, ondersteunt en adviseert u bij al uw notariële zaken. Wij adviseren zowel particulieren als ondernemers. Uw unieke persoonlijke situatie staat bij ons notaris-kantoor voorop. Op belangrijke momenten in uw leven ondersteunen wij u graag bij het maken van keuzes en zorgen we voor het juridisch juist vastleggen van uw zaken.

BMS Notarissen
Plantsoen 25
2311 KG Leiden
T.071 516 29 30
E.info@bmsnotarissen.nl
www.bmsnotarissen.nl

Ons kantoor is aangesloten bij
NETWERK NOTARISSSEN

In Memoriam

Marcel Spaargaren

1965 - 2023

Met diepe droefheid herdenken we Marcel Spaargaren, toegewijd voorzitter van ons buurtcomité, die afgelopen zomer op 58-jarige leeftijd plotseling is overleden.

We zullen hem herinneren als een gepassioneerde ziel met een voorliefde voor Saab-auto's en het genot van een sigaartje en een biertje op zijn tijd.

Zijn positieve instelling, vriendelijkheid en kordate aard lieten een onuitwisbare indruk achter op iedereen. Zijn afwezigheid bij de buurtcomitévergaderingen wordt diep gevoeld; Marcel bracht niet alleen zijn juridische kundigheid in, maar had ook een unieke charme die de sfeer verlichtte. Altijd keurig gekleed in een pantalon, overhemd en Italiaanse instappers, straalde hij niet alleen stijl uit, maar ook een zorgvuldige aandacht voor detail.

Zijn nalatenschap strekt verder dan onze buurt die hij vertegenwoordigde; het is een erfenis van warmte, klasse en betrokkenheid die we zullen koesteren.

**Karels
Bio Friet**

Hogewoerd 37
2311 HE Leiden
06 191 999 57

Margot
Hoenderop
Gewichtsadviezen

Lid van de BGN
Beroepsvereniging
Gewichtsconsulenten
Nederland

**Voor een persoonlijke begeleiding naar een
gezonde leefstijl - met gewoon gezond eten!**

Kijk eens op www.mhgewichtsadviezen.nl, en neem contact met me op. Bel me **(06-21364948)** of stuur een WhatsApp om een afspraak te maken voor een **gratis (!) kennismakingsgesprek**. Ik woon in de buurt.

koreman
bouwkundig advies ■■■■ tekenbureau

T 06 518 505 38

E info@batk.nl
W www.batk.nl

Korevaarstraat 10 2311 Jv LEIDEN

Joor it
SIGN & TEXTIELDRUK

SINT JORISSTEEG 22 | 2311 JA LEIDEN | INFO@JOOR.IT | 071 - 5 13 13 13

Voorwoord van de redactie

Op het moment dat ik dit schrijf is het donker en somber weer buiten. Het is inmiddels al lang dag maar toch vraag ik mij af of het vandaag nog licht wordt buiten. Ik schrijf dit bij het licht van een lamp. Als ik het goed heb, noemen ze dit ook wel de donkere dagen voor de Kerst.

Ondanks dat ik nog zat onder de mensen kom, merk ik soms dat het weer op mijn "gemoed werkt". En niet in positieve zin. Ook al zijn we nu inmiddels in post Coronatijd, er zijn nog veel mensen eenzaam of hebben last van depressieve gevoelens. Uiteraard kan niemand dat voor de hele buurt oplossen maar ik dacht; "als iedereen nou een oogje op zijn naaste buur houdt en zo af en toe eens informeert hoe het gaat met diegene?". Dan komen we toch een heel eind met zijn allen. De reden dat op deze plaats een voorwoord van de redactie staat in plaats van de voorzitter, is een verdrietige reden. Zoals u eerder heeft kunnen lezen is tot onze grote droefenis onze voorzitter Marcel Spaargaren overleden.

Ook ontvingen wij het bericht dat na een kort ziekbed in september van dit jaar, op 94-jarige leeftijd de heer Joop Gijsman is overleden. De heer Gijsman was een van de oprichters van ons buurtcomité. Hij is heel belangrijk geweest voor de ontwikkeling van ons comité. Jarenlang heeft hij zich verdienstelijk gemaakt als voorzitter van ons buurtcomité. De heer Gijsman heeft zich tot op zijn sterfbed ingezet voor het behoud van erfgoed in Leiden en de kennis daarvan. Dit jaar hebben we weer samen met de Vereniging Het Plantsoen en de zeer

gewaardeerde hulp van de studenten van SSR, het buurtfeest georganiseerd in het Plantsoen. Het was druk bezocht en een succes. We troffen het ook deze keer weer met het mooie weer die dag. Ieder jaar is dat weer spannend want met regen valt het letterlijk in het water. Dus we duimen nu al voor mooi weer volgend jaar. Zie voor een foto-impressie van het feest verder op in deze krant. Graag wil het gehele buurtcomité u uitnodigen voor onze jaarvergadering. Ook wij moeten in deze tijd de "broekriem" aanhalen dus dit keer geen wine en dine maar een wine en

bite. We zullen u tijdens het officiële gedeelte kort vertellen waar we ons afgelopen jaar mee hebben bezig gehouden en wat de plannen voor volgend jaar zijn. Belangrijker vinden we het om u te ontmoeten op woensdagavond 24 januari 2024. Vanaf 18.30 uur is de inloop zoals ieder jaar bij SSR aan de Hogewoerd. Als laatste wil ik namens het buurtcomité iedereen een fijne Kerst en een heel gelukkig en gezond nieuwjaar wensen.

Namens het buurtcomité
Yvonne de Roo

Drukkerij

Labor Vincit

5 generaties typograaf

**geboortekaartjes
digitaal drukwerk
rouwdrukwerk
enveloppen
uitnodigingen**

**huwelijkskaarten
briefpapier
posters en flyers
brochures
visitekaartjes**

Nieuwe Rijn 83-84, 2312 JK Leiden
www.drukkerijlaborvincit.nl

telefoon: 071 5124807
e-mail: info@drukkerijlaborvincit.nl

Wateroverlast: succesvolle samenwerking tussen bewoners Plantsoen en gemeente Leiden

Tijdens de voorbereiding van deze editie werd bekend dat riool.nl in de week van 13 november vijf verzakte rioolaansluitingen gaat herstellen.

Dat zal als u dit leest inmiddels gebeurd moeten zijn. In november 2022 stond er een uitgebreid artikel in het Hoogstewoerd nummer 95 over dit onderwerp. De gemeente komt hun belofte na om verzakte rioolaansluitingen weer op te krikken om zo lekkages en verstoppingen te voorkomen. Deze verzakkingen komen onder andere doordat te zware vrachtauto's door de straten rijden. Aan deze oorzaak wordt helaas weinig of niets gedaan. Het afleveren van onder andere boodschappen lijkt alleen maar toe te nemen in de buurt, vaak met (te) grote vrachtauto's. Uitgezonderd een enkel bedrijf. Het oplapwerk wat de gemeente in onze wijk verricht maakt ons wel jaloers op andere buurten, zoals bijvoorbeeld de Professorenbuurt-Oost. Daar worden de riolen op dit moment vernieuwd. Er komt daar een gescheiden riool voor vuil- en hemelwater apart. Onze buurt komt pas na 2040 aan de beurt. Dat is wel erg "traag(isch)". Gaan we dat nog meemaken zal menige bewoner zich afvragen.

Neemt niet weg dat er voor de uitdaging die de wateroverlast vormt voor, er goed is samengewerkt door een ad-hoc bewoners-werkgroep en de gemeente. Eerst aan een algemeen onderzoek waarin diverse alternatieven zijn doorgesproken en waaruit de duurste toch als de voorkeursvariant naar voren kwam. Daarna is er in 20% van de huizen een detail-onderzoek met een riool-camera uitgevoerd door ri-

ool.nl. Bevindingen daarvan waren enigszins geruststellend. Engszins, omdat in veel gevallen verder onderzoek nodig bleek om meer steekhoudende conclusies te kunnen trekken.

Kortom; we hebben goed samengewerkt met de gemeente. De politiek is nu aan zet. Het is toch te zot voor woorden dat er pas na 2040 serieus wat gedaan wordt aan de wateroverlast aan het Plantsoen. In de tussentijd wordt de bewoners aan het Plantsoen geadviseerd om ieder afzonderlijk maatregelen te nemen. Die hebben ondanks een stevig prijskaartje vaak niet het effect waarop gehoopt wordt. Gemeenteraad doe daar alsjeblieft wat aan, denk je dan.

Maarten Baljon

Burgerberaad Energietransitie

Het Burgerberaad Energietransitie in Leiden bruist sinds 16 september van de energie. Als een van de ruim 100 deelnemers die gedurende vijf zaterdagen in 2023 aan dit beraad meedoen, werk ik mee aan een advies voor de gemeente over hoe wij als Leidenaren de energietransitie willen vormgeven. Het heeft ons samengebracht om te praten over een groener en duurzamer Leiden.

In levendige discussies hebben deelnemers zich ingezet voor onderwerpen als schone energie, het verminderen van onze ecologische voetafdruk en het aanpakken van energiearmoede. Ideeën vlogen over tafel om concrete stappen te zetten naar schonere energie alternatieven en het terugdringen van CO₂-uitstoot. Dit proberen we allemaal te bewerkstelligen op een manier waardoor elke

Leidenaar mee kan komen met de energietransitie.

Wat dit beraad zo bijzonder maakt, is de kracht van onze gemeenschap en onze vastberadenheid om verandering te bewerkstelligen. Het is slechts het begin van een doorlopend gesprek en actie voor een groenere toekomst voor heel Leiden.

Een cruciaal aspect van dit beraad is

dat iedereen de ruimte krijgt om zijn stem te laten horen. Deelnemers stemmen over voorstellen die voortkomen uit deze discussies, waarbij minderheidsstandpunten serieus worden genomen. Een voorstel moet 66% steun krijgen om te worden aangenomen.

In de eerste sessie draaide alles om kennismaking, niet alleen met elkaar en het onderwerp, maar ook met het

concept van een Burgerberaad. Er kwamen een aantal experts langs om presentaties te geven over de energietransitie in Leiden tot nu toe en met welke uitdagingen zij nu al te maken hebben. We hebben gestemd over de definities die we hanteren, ons doel en de rol van de media.

Tijdens de tweede zaterdag koos elke deelnemer drie excursies uit om meer te leren over de energietransitie. Mijn sessies gingen over de rol van energiecoöperaties en de solidaire energietransitie van Leids Steunloket Migranten. Ook speelden we een spel om Leiden van het gas af te krijgen.

Deze excursies brachten nieuwe inzichten en ideeën naar voren. Met deze kennis zijn we in sessie drie begonnen met het opstellen van onze eerste adviezen. Sessies vier en vijf bouwen hierop voort, zodat we tijdens de afsluitende sessie op 9 december concrete voorstellen aan de raad kunnen presenteren. In sessie vier wordt er gestemd over de eerste versie van de adviezen, die daarna nog aangepast mogen worden voordat er in sessie vijf definitief over gestemd wordt. Tot 9 december blijven de details van onze gesprekken intern, maar na die datum worden alle bevindingen ge-

deeld. Het Burgerberaad werkt nu aan voorstellen die concrete veranderingen beogen zonder onhaalbaar te zijn. De plannen zullen ambitieus moeten zijn, om Leiden de groenste stad te maken die ze kan zijn.

Dit beraad is een bewijs van onze betrokkenheid en vastberadenheid om Leiden, en zo dus ook omgeving van de Hogewoerd, groener te maken. Laten we samen verder gaan en bouwen aan een duurzame toekomst voor ons allemaal.

Anna Baya Meuleman

Een delict? Dat gebeurt mij niet!

Gedetineerden en ex gedetineerden. Het klinkt vaak als iets wat ver buiten uw wereld afspeelt, maar iedereen kan ermee te maken krijgen. Stelt u zich voor: Uw relatie gaat over en u besluit dat één van u beiden niet langer op uw adres kan blijven wonen. U gaat naar familieleden en vrienden toe om te overnachten.

Natuurlijk mag u overal een aantal dagen of weken verblijven. Maar voor vast is een lastigere zaak. En om nou voor de vierde keer te vragen om weer een paar nachties bij het gezin van uw broer of zus te mogen verblijven is toch lastig.

U besluit om dan maar een paar nachties in uw auto te blijven. Door de politie wordt u die nachten verschillende keren wakker gemaakt, want u staat ergens waar u niet de hele nacht mag staan. Hierdoor verslaapt u zich regelmatig en krijgt u een officiële waarschuwing op uw werk. Inmiddels heeft u ook een probleem met het doen van boodschappen. Waar moet je eten en als je eten koopt hoe houdt u het eten goed zonder koelkast en hoe maak je het klaar zonder keuken, het leven op straat is duur. En wat te denken van ergens douchen....

Vaak draait het erop uit dat u ontslagen wordt bij uw werkgever, omdat u geen woonadres heeft kunt u geen uitkering aanvragen en heeft u dus ook geen geld. En wat dan.....

En mocht u denken dit overkomt mij niet, wees dan maar blij.

Maar het kan ook anders: Hoe denkt u hoe het gaat als uw kind of kleinkind in contact komt met de verkeerde vrienden?

Thuis zijn ze goed opgevoed maar eenmaal op de middelbare school, studenten leven of in het beroepsonderwijs komen ze in contact met jongeren waar wij als ouders geen invloed meer op hebben. Jongeren zouden aan de drugs of drank kunnen gaan en van kwaad naar erger kunnen afglijden. Niet gebeurd bij uw kinderen of kleinkinderen? Wees maar heel blij en dankbaar.

Soms komen collega's bij mij als er financiële problemen ontstaan bij cliënten of bewoners. Wij merken vaak hoe traag en vol regeltjes de maatschappij werkt.

Het gebeurt dat een collega naar me toe komt omdat een client geen geld heeft om die week eten te kopen. Er wordt dan bijvoorbeeld 40 euro

gevraagd. Wij geven dat dan en hopen op een gift.

Ook hebben we laatst een client nieuwe schoenen kunnen geven zodat hij zijn krantenwijk kon blijven lopen en dus zijn minimale inkomsten kon houden.

Of dat meisje uit een gezin waarvan de vader in detentie zit, ze kon niet mee op schoolreisje. Stel je voor: jouw kind kan niet mee op schoolreisje omdat jij iets stoms hebt gedaan. Wij hebben de kosten van het schoolreisje betaald en het meisje heeft ons hier uitvoerig voor bedankt.

Zomaar wat voorbeelden uit de praktijk.

Mocht u geld willen doneren om ons te steunen zodat we bovenstaande kunnen blijven doen? U kunt geld overmaken naar rekeningnummer: NL09 INGB0001 989910 onder vermelding van gift perspectieffonds.

Bij voorbaat dank.

Praeses SSR

Beste buurtgenoten,

Sinds september zijn mijn bestuur en ik geïnstalleerd als het nieuwe SSR bestuur van het jaar 2023-2024. Wij hebben al met veel buurtgenoten kennis mogen maken tijdens de buurtbarbecue en het buurtfeest in het Plantsoen!

Vanuit mijn functie als Praeses Vereniging neem ik dit jaar plaats in het buurtcomité en ben ik verantwoordelijk voor de notulen. Mijn naam is Britt Kanbier en ik ben 22 jaar oud. Ik ben in 2019 in Leiden Geneeskunde komen studeren en heb nu een jaartje pauze genomen voordat ik aan mijn master begin. In 2020 ben ik naar het mooie Leiden verhuisd om in de Hugo de Grootstraat te gaan wonen met 5 huisgenoten. Hier woon ik nu nog steeds met heel veel plezier.

Ik kom oorspronkelijk uit Katwijk aan Zee, wat natuurlijk lekker dicht bij Leiden ligt. Hier ben ik voornamelijk opgegroeid maar Leiden is voor mij zeker niet onbekend. De helft van mijn familieleden zijn namelijk geboren en getogen Leidenaren. Als half Leidse was ik dus al bekend met

Leiden voordat ik ging studeren. Dit is ook een van de redenen waarom ik ervoor heb gekozen om hier te gaan studeren. Ik heb Leiden altijd al een geweldige stad gevonden en die keuze was voor mij dus heel simpel.

De keuze om mij aan te melden voor een SSR bestuursjaar was voor mij snel gemaakt. Als kers op de taart ben ik uiteindelijk ook nog op mijn voorkeursfunctie terechtgekomen. Als Praeses Vereniging stuur ik mijn bestuur aan, ben ik het gezicht van de vereniging en onderhoud ik de contacten met externe partijen. Dit laatste is voor mij echt een groot voordeel aan mijn functie. Ik vind het altijd super leuk om nieuwe mensen te leren kennen en ben dus ook heel blij met mijn plekje in het buurtcomité. Ik vind het altijd enorm gezellig om een praatje te maken dus spreek mij vooral aan!

Mocht u SSR met eigen ogen willen zien, dan bent u altijd welkom voor een kopje koffie of een rondleiding door het pand. Als er vragen of klachten zijn, dan hoor ik dat graag. U kunt mij bereiken op 071-5120900 of op praeses@ssr-leiden.nl.

Ik wens u veel plezier toe met het lezen van deze mooie buurtkrant!

Namens het 119e bestuur der SSR-Leiden,

Britt Kanbier
h.t. Praeses Vereniging

Zin in een wijncursus of wijnproeverij?

KIJK OP KAAFTENHAAF.NL

Levendaal 98, Leiden.
Tel. 071-5121700
leiden@henribloem.nl

Bert Kulk

Bloemen & Plantenshop

Levendaal 136 -138
Tel: 071 - 5132691

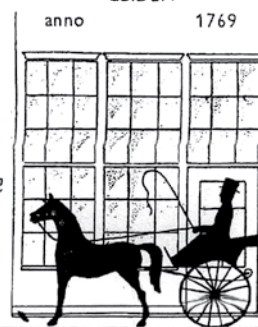
„Het Klaverblad“

LEIDEN

anno 1769

Koffie

Thee

KLAVERBLAD koffie en thee - uitmuntend alle twee!

CAFÉ „PLANTAGE“

lets te vieren? Café Plantage is geschikt voor uw receptie, verjaardagsfeest of borrel!

Café Plantage
Hogewoerd 168
2311 HW Leiden
071-5132576

Garage Peter

- Reparatie alle merken
- APK
- Opslag van zomer- en winterbanden

Gerestraat2, 2311 NW Leiden Telefoon: 071- 5143050

DINTER

ASSURANTIËN

Richard van Dinter
Hogewoerd 175 B
2311 HL Leiden

Tel. 071 - 513 19 52
Fax 071 - 566 52 38
Mob. 06 - 5511 6693

E-mail:
info@dinterpolis.nl

Website
www.dinterpolis.nl

Welkom Thuis!

NVM MAKELAARS

ARJAN DEKKER

Utrechtse Veer 1, Leiden
Tel. 071 - 301 87 65
welkom@welkomthuisgroep.nl
www.welkomthuisgroep.nl

ALLES ONDER ÉÉN DAK

De automatiek Lendfers & De Jong

delicatessenwinkel - vergaderlocatie
proeflokaal - aanschuifdinners - catering

Hogewoerd 64, 2311 HP Leiden

UITVAARTBLOEMISTE

Diana Kulk

Levendaal 132
2311 JP Leiden
071-5426333

www.uitvaartbloemenkulk.nl

Arbeidsrecht: www.qisolute-advocaten.nl

Financieel: een veel betere regeling Mentaal: echte steun bij dreigend ontslag

Qisolute Advocaten
Plantage 7
2311 JB LEIDEN
071 51 64 888
www.qisolute-advocaten.nl

Overleg met Jan Floris Holsteijn: 06 5066 7129
Eerste oriënterend overleg is kosteloos
Zie www.qisolute-advocaten.nl/gratis-halfuur-advies/
Wij bieden zekerheid voor uw positie.

qisolute

advocaten
mediators
conflictregie

Beer is niet meer

Het is eindelijk herfst en mijn dochter en haar gezin genieten weer van de zoveelste vakantie, die jonge gezinnen zich tegenwoordig in overvloed permitteren, tenminste als de bankrekening het toelaat en dat is helaas niet bij iedereen het geval.

Beer, hun hond en onze logeerhond, is een paar maanden geleden naar de hondenhemel gegaan. De kleinkinderen zijn daar heilig van overtuigd en wij geloven met ze mee en zijn haast even verdrietig, hoewel Beer geen heilige was. Vorig jaar was hij nog bij ons in deze vakantie. Mijn man en ik moeten ons tegenwoordig ertoe zetten om een wandelingetje door het Plantsoen te maken. We doen het toch maar, een beetje met lange tanden want het komt ons zo doelloos over.

Het is voor het eerst wat kouder, de blaadjes vallen, waar Beer zo gezellig tegen blafte en dan zijn behoefte onzichtbaar in achter liet. Met zekere afgunst kijken we naar hondenbezitters die hun viervoeter vrolijk uitlaten. We hoeven Beer dus niet meer strak aan de lijn te houden wanneer hij grommend soortgenoten tegenkomt, niet meer met poepzakken in de weer, niet meer zijn natte pootjes af te drogen. (Met gevaar voor eigen leven, want hij wilde op zo'n moment wel graag zijn tanden in ons zetten.) Hem ook niet meer zijn uitgebreide pillenregime toedienen, wat overigens zelden lukte. De slager is er rijk van geworden, van de tartaartjes, fijne ham en roompaté waarin we Beers pillen verstopten. Beer had zo'n truc onmiddellijk door, at met smaak de vleeswaren en liet de pil vervolgens pontificaal liggen.

Arme Beer, hij had veel kwalen. Hij stak daar negentigjarige mensenbejaarden mee naar de kroon. Hij bezat ook zo'n mooi pillendoosje met vakjes voor iedere dag van de week en dat werd steeds voller.

Zo waren er pillen voor zijn allergie, hondenprozac, diverse voor of liever tegen zijn tumoren, echte chemopillen. Daarvoor liep hij bij de hondenoncoloog in een stad ver van de woonplaats van mijn dochter, die daar dan hele maandsalarissen voor aftikte. Maar ja, Beer was een echt lid van

de familie met zijn eigen merkwaardige, soms zeer moeizame gedrag en dan probeer je het uiterste om hem zo comfortabel mogelijk in leven te houden.

Niet dat hij in het jonge gezin, bestaande uit twee werkende ouders en twee jonge kinderen, het meest logische te houden huisdier was. Met Beer werd altijd wel gewandeld maar onder te veel regelmaat heeft hij nooit hoeven zuchten. Uitgelaten werd hij, al was het 4 uur in de nacht na een woeste optreedavond van mijn artiestendochter.

Ja, en dan wordt het toedienen van de chemopillen steeds moeilijker. Beer weigert steeds vaker. Deze oma durft Beer niet meer te logeren te hebben en andere oma, die het langer volhield, ook niet meer.

Dochter staat op het punt naar het buitenland te moeten voor haar werk en schoonzoon is aan het werk eveneens in verre oorden.

En dan komt toch echt het moment voor de zware beslissing want Beer is er plotseling heel slecht aan toe. Mijn dochter neemt die beslissing met veel telefonades met haar man in het buitenland. Ze maakt de gevreesde doktersafpraak en gaat met twee flinke vriendinnen naar ons familiebuitenhuisje en graaft daar een diep graf op het puntje van de tuin, verborgen achter wat romantische bomen. Dan licht ze de kinderen in. Ze willen en mogen mee om Beers einde te begeleiden. Ze zijn erbij wanneer hij in slaap wordt gebracht maar bij het finale prikje neemt een lieve dierendoktersassistente ze mee naar de wachtkamer. Daarna, in de auto mag mijn kleindochter Beer in zijn mandje op schoot houden. Er wordt hartstochtelijk gehuild. Het zijn gelukkig geen binnenvetters.

Beer wordt respectvol en met liefde,

tranen en bloemen ten ruste gelegd in zijn mooie natuurgrafje.

Het is net 4 mei geweest. De kinderen hebben veel herdenkingen gezien met last post en al. Wanneer het grafje gesloten is, pakt mijn kleinzoon van 6 een fluitje uit zijn zak en begint zijn last post voor Beer te spelen. Mijn kleindochter van 9 gaat in de houding staan en geeft in een kleine grafrede de wereld het volgende mee: "Leef voorzichtig en vanzelfsprekend!" Zo eren ze hun hondenfamilielid, die vanaf hun geboorte hun kameraadje was.

Kinderen blijven kinderen. Mijn kleindochter vindt het fluitspel van haar broertje op een gegeven moment wel genoeg en maant hem niet al te zachtzinnig tot ophouden. Een kleine broederlijke twist besluit deze intense begrafenis.

Bij thuiskomst legt mijn schoonzoon een zware steen op het graf, zodat Beer ons niet postuum zou kunnen verrassen met een plotselinge herrijzenis en daarop plaatst hij het stenen leeuwenbeeld, dat zijn vader in zijn studententijd ooit in een vrolijke bui uit een tuin had "meegenomen."

Beer heeft een mooi leven gehad, vinden we, maar we missen hem nog elke dag.

Het is zonnig herfstweer vandaag. Mijn man en ik vragen ons af of we toch niet een rondje Plantsoen gaan lopen.

Aukelien van Hoytema

HET VADERLAND GETROUWE BLIF IK TOT IN DEN DOOD
 JUICH HOLLAND DAT DOOR LEIDENS MOED
 UW ROEM UW VRIJHEID ZAG BEHOED

ZO LANG WIJ HEBBEN HANDEN ZIET
 OM TE TEN EEN EEN OM TE VECHTEN,
 ZO KOMEN WIJ TOT SCHADE NIET

IK ZAL MET AL MIJN HART DEN HIER
 BLINDELIJG GEVEN LOF EN EER

NU MOGEN WIJ AEDROEGEN
 ONS LANG BEKREKEN OGEN
 WANT LEIDENS ONTZET

Pieter Adriaansz. Van der Werff

Het Van der Werfpark is een park of plantsoen in het hartje van de stad Leiden

Het in 1886 aangelegde park langs het water van de Steenschuur is vernoemd naar Pieter Adriaansz. Van der Werf, burgemeester van Leiden, ten tijde van het Beleg van Leiden in de Tachtigjarige Oorlog. Zijn standbeeld staat midden in het park. Het park heeft twee ingangen: aan de Garenmarkt en aan de Doezastraat. Naast de ingang aan de Doezastraat bevindt zich een theehuis met een buitenterras.

Van ruïne tot park

Het park is aangelegd op de plaats van de 'Grote Ruïne' die ontstond na de verwoestende Leidse buskruit-ramp van 1807. Vanuit het park is de gedenksteen te zien die is ingemetseld in de kade aan de overzijde van het water op de plaats waar het ontplofte kruitschip lag. Vanaf 1835 zijn er door

de landschaparchitecten J.D. Zoicher jr. en J.W. Schaap plannen ontwikkeld om het terrein in te richten als park. Daar bleef het bij tot 1886. Bovendien bleek de open ruimte geschikt voor het organiseren van lustrumfestiviteiten van het Leidse studentencorps en de viering van Leidens Ontzet op 3 oktober.

De gemeenteraad besloot op 3 december 1885 tot aanleg van het park. Het uiteindelijke ontwerp was van de Gemeente-architect Daniël Knuttel en mede-ontwerper.

Standbeeld Van der Werf

In 1874 werd besloten om op de Grote Ruïne een standbeeld op te richten van de Burgemeester Van der Werff. Het classicistische beeldhouwwerk staat op een vierkant voetstuk mid-

den in het park met aan de voet een mozaïek van planten die samen het wapen van Leiden uitbeelden. Rond het beeld staan verder acht taxussen in een gazon beplant met krokussen. In 1986 zijn deze mozaïek-bedden uit 1898 hersteld.

Vier bronzen reliëfs op de zijden van het voetstuk vertellen het verhaal van Leidens Ontzet (zie afbeeldingen). Hierboven hangen naast het Leidse wapen ook de wapenschilden van de waterschappen Rijnland, Delfland en Schieland, die onder water werden gezet om Leiden te kunnen ontzetten.

Pieter de Jong
 info weplica

Huber

06 - 546 922 87

**bouw & installatie
glas in lood**

- ↳ Kleine en grote verbouwingen
- ↳ Onderhoud en renovatie
- ↳ Loodgieters- en dakwerk
- ↳ Glas in lood

huberbouw.nl ↳ [huber-glasinlood](http://huber-glasinlood.nl)

E-mail: info@huberbouw.nl ↳ Rooseveltstraat 6 J ↳ Leiden

HUISMAN

HUISMAN SCOOTERS

Hogewoerd 66
2311 HR Leiden
071-5134000

HUISMAN TWEEWIELERS

Levendaal 76
2311 JM Leiden
071-5131515

WWW.HUISMANLEIDEN.NL

architectenbureau
ANTON DE GRUYL

**HOGEWOERD 149
2311HK LEIDEN
TEL 071 5147984**

info@antondegruyl.nl
www.antondegruyl.nl

MOENS

Dierenkliniek

**Drs. M.N.J. Moens
dierenarts**

Levendaal 71
2311 JE Leiden
Tel. 071 512 50 57

Behandeling volgens afspraak
www.dierenkliniekmoens.nl

Oerlemans

KINDERSCHOENEN

Oerlemans Kinderschoenen
Hoge Woerd 31 • 2311 HE Leiden
Tel.nr: 071- 514 4568
www.oerlemanskinderschoenen.nl

De bomen komen uit de grond en uit hun stam de twijgen en ied'reen vindt het heel gewoon dat zij weer bladeren krijgen!

Toon Hermans (1916-2000) in 'De Tuin'

De altheastruik, de Hibiscus als boom van de toekomst

Een vogeltje zat eens in onze Ginkgo en liet een poepje vallen. In dat poepje zat een zaadje dat ging kiemen. Dat kiemplantje werd een boompje met twijgen dat zo maar uit de grond kwam en nu al hoger is dan dat ik lang ben.

Het was een *Hibiscus syriacus* L., de altheastruik. Ieder jaar kijk ik of hij gaat bloeien, dat doet hij nu al 4 jaar!

Struik of boom?

Ga eens genieten van de mooie altheastruik, *Hibiscus syriacus*, bij de voordeur van Burggravenlaan 71-81. Is dit een boom of struik? De altheastruik is vaak aangeplant in tuinen. Een aantal jaren geleden was ik in Australië in de buurt van Alice Springs. Het was een warme, droge omgeving en ik werd omringd door Hibiscussen. Welke soort het was weet ik niet. Waren het forse struiken of kleine bomen? Het was voor mij reden in mijn bomenboeken te kijken of er ook *Hibiscus* bomen zijn. In mijn boeken over bomen in Europa komt de *Hibiscus* niet voor. In Australische bomen staat de *Hibiscus tiliaceus* L., hij kan zes meter hoog worden. In 'Bomen uit Noord Amerika' staan drie *Hibiscus* soorten o.a. deze *Hibiscus syriacus*. Ze worden daarin zowel als struik als boom beschreven. In 'Trees, from root to leaf' door Paul Smith (uit 2022, Uitgeverij Thames en Hudson) komt de boom *Hibiscus bennetti* aan de orde. Hij is zeldzaam en is beperkt tot het één na grootste eiland Vanua

Levu van de republiek Fiji. De streek waar die bomen staan werd in 2016 door een cycloon getroffen. Er zijn nu nog slechts twee exemplaren over! In 'Bomengids van Amsterdam-Zuid' (2002, uitgeverij Ginkgo) vertelt Jan Lever (1922-2010) over wandelingen en schreef: "We lopen nu het zijpad in en zien daar vrijwel meteen rechts de *Hibiscus syriacus*, een soort uit Zuid- en Oost-Azië". Hij schreef: "Voor mij is deze soort een struik die kan uitgroeien tot boom". Mijn boeken speurtocht komt iets overeen met de brede verspreiding van de *Hibiscus* over de hele wereld, mediterraan, tropisch en subtropisch. Ik sprak over het onderwerp 'kan de *Hibiscus*

syriacus een struik of boom zijn' met een

bomendeskundige. Wij waren het met Jan Lever eens, de *Hibiscus syriacus* kan wel degelijk een boom zijn.

De naam Hibiscus en Althaea

Het was Carolus Linnaeus (1707-1778) die deze altheastruik de wetenschappelijke naam *Hibiscus syriacus* gaf. Deze boom is hier al heel lang in cultuur. Wanneer hij is ingevoerd is mij onbekend. In Engeland wordt de *Hibiscus* 'Syrian Kermie' genoemd. Naar aanleiding van die naam gaf Linnaeus de altheastruik de soortnaam *syriacus*. Ik zocht verder naar de herkomst van *Syriacus*. *Syriacus* komt van het Griekse woord *suriākos*. *Suriākos* was in de tijd van Linnaeus de landstreek van Syrië tussen +36° en +38° O.L. en +32° en +36° N.B. Deze soort hoort thuis in een groot gedeelte van Azië. Het is de nationale bloem van Zuid-Korea. *Hibiscus* komt van *hibiskos*, de oude plantennaam van heemst. Linnaeus gaf de naam van heemst aan de *Hibiscus* en voorzag heemst van de naam *Althaea officinalis*. Dacht Lineaus dat de *Hibiscus* een soort heemst was, ik vermoed het.

Hibiscus syriacus
Geat caerd =
1 uit p bloesem blom
19-9-2022
Kinny @

De geslachten Hibiscus en Althaea horen thuis in de kaarsjeskruidfamilie, de Malvaceae. De naam kaarsjeskruidfamilie verwijst naar de vrucht die vaak de vorm van een kaars heeft. Onze theeroos en stokroos behoren ook tot het geslacht Althaea. De naam Althaea komt van de oude Griekse plantennaam althaia en is afgeleid van althos, een geneesmiddel uit heemst. Als de stokroos bloeit lijkt hij volgens mij op een Hibiscus. De drie-urenbloem, Hibiscus trionium L. is een eenjarige kruid die als enige soort Hibiscus tot de Nederlandse Flora behoort. Zijn herkomst is het Oosten van het Middellandse Zeegebied.

Kenmerken en exoot voor de toekomst?

Hibiscus is een geslacht van circa 200 tot 220 soorten bloemplanten. Het omvat kruiden, struiken, bomen, één- en meerjarige planten enz. Met Hibiscus syriacus hebben we te maken met een exoot die winterhard is. Hij zal het in opwarmend Nederland vast goed

blijven doen. Zal hij zich hier in de toekomst ook gaan verspreiden d.m.v. zaad? Dat is niet onmogelijk! Misschien krijgen we nog wel eens een Hibiscus laan. De Hibiscussen in onze wijk zijn veelal meer stammig, dit in tegenstelling tot het boompje in onze tuin. Hun ovale bladeren hebben drie grote lobben en zijn 4 tot 8 cm lang. Hij doet het goed in wat lossere grond, op een zonnige plek. De bloemen zijn trompetvormig en soms dubbel. Hun kleur varieert van blauw, wit, roze of rood. Ik heb gezien dat de altheastruik door insecten wordt bezocht. Hij heeft beslist biodiversiteitswaarde. Hibiscus syriacus is een 'laatbloeier'. Hij begint begin juli te bloeien en kan dit nog heel lang volhouden. Eén voor één gaan zijn bloemen open, als de ene uitbloeit gaat een andere bloem aan dezelfde bloemstengel open. Dat zie je als je de bloemen wilt tekenen. Aangezien hij relatief laat gaat bloeien is hij heel belangrijk voor de insecten. In die periode van het jaar zijn veel bloeiende planten al uitgebloeid. Doordat de bloemen van de Hibiscus één voor één opengaan duurt

de bloeiperiode extra lang, soms tot in oktober. Ook dat is belangrijk voor insecten

Mooi en lekker

De woorden van Hermans: "De bomen komen uit de grond en uit hun stam de twijgen en ied'reen vindt het heel gewoon dat zij weer bladeren krijgen" gelden beslist voor de mensen die met veel plezier naar de hibiscus kijken en het gewoon vinden dat ze van de nieuwe bladeren iets lekkers kunnen maken als spinazieachtige groente, kruidenthee, jams en drankjes. Maak je van de bladeren thee dan wordt die rood. De Hibiscus wordt b.v. ook in de papierindustrie gebruikt en in Polynesië als hoelarokjes. Afgelopen juli zat ik op het terras van Cafe Hammingh in Garnwerd. Ik dronk daar een heerlijke drank gemaakt van Rabarber en Hibiscus en dacht aan ons boompje! Ik hoop dat iedereen geniet van de altheastruik, de Hibiscus!

Rinny E. Kooi

KOM LUISTEREN!

DE LEIDSE SALON

**BIJZONDERE KAMERMUZIEK:
INTIEME CONCERTEN IN HET WEESHUIS
AAN DE HOOGLANDSE KERKGRACHT**

KIJK OP ONZE SITE VOOR
HET VOLLEDIGE PROGRAMMA:
WWW.LEIDSESALON.NL

UITVAARTVERZORGING

Janson & Bolland

Uitvaartcentrum Levendaal

Levendaal 103 · Leiden

**Iedere uitvaart is
een persoonlijk afscheid...**

Service, kwaliteit, betrokkenheid en nazorg

071 512 21 12 🌸 dag en nacht bereikbaar

info@uitvaartcentrumlevendaal.nl

www.levendaal.eu

Buurtfeest zondag 11 juni 2023

Voor alle foto van het buurtfeest kijkt u op onze website: hethoogstewoord.nl

Winnaars prijspuzzel 95

Veel belangstelling voor Hogewoerd 132

Het weekend van 9 en 10 september was zeldzaam warm. Toch kwamen er op die dagen veel wijkbewoners en andere belangstellenden een kijkje nemen in Hogewoerd 132. Het pand was opengesteld in het kader van de Open Monumentendagen.

Hogewoerd 132 is een Rijksmonument. Diogenes heeft het voormalige winkelpand op de hoek van de Hogewoerd en de Rijnstraat vorig jaar gekocht om het te restaureren en er een mooie woonbestemming aan te geven. Nadat er eerst een bouwhistorisch onderzoek was gedaan, heeft architect Marcel van Dijk een restauratieplan opgesteld. Na het nodige overleg kwam er groen licht van de Welstands- en Monumentencommissie van de gemeente. Kort voor de Monumentendagen kregen we bericht dat de omgevingsvergunning rond was. In de periode daarvoor is het pand in gebruik geweest bij vier tijdelijke bewoners.

Het pand wordt verbouwd tot twee woningen. De ene woning krijgt zijn ingang aan de Hogewoerd, de andere wordt toegankelijk via een bestaande deur aan de Rijnstraat. Achter die deur komt een trappenhuis naar het achterste deel van de eerste verdieping en de hele tweede verdieping. Aan het uiterlijk van het pand zal weinig veranderen. Beide woningen worden uitstekend geïsoleerd. Na de restauratie zullen ze worden verhuurd.

Op het moment waarop ik dit stukje schrijf zijn we in overleg met een aannemer om afspraken te maken over de uitvoering. Het werk zal worden verdeeld in twee fasen: eerst de ontmanteling, om de waardevolle delen nog beter in kaart te kunnen brengen, en daarna de nieuwe invulling van het pand.

Geïnteresseerden kunnen de komende tijd de voortgang volgen via de website van Diogenes (www.diogenes-leiden.nl/).

Laurens Beijen
voorzitter Stichting Diogenes Leiden

In het souterrain van Hogewoerd 132 heeft tientallen jaren, misschien meer dan honderd jaar, een antieke Lips-brandkast gestaan. Hij is gemaakt in de periode 1890-1910. Omdat er in het pand geen goede bestemming voor de kluis te vinden was, heeft Diogenes hem inmiddels verkocht aan een belangstellende.

Tijdens de Monumentendagen hingen in de voormalige winkelruimte tekeningen van het verbouwingsplan. Bestuursleden van Diogenes en andere vrijwilligers gaven een mondelinge toelichting. Bij dit stukje staan een paar foto's die toen gemaakt zijn. Meer foto's zijn te zien op een speciale pagina op de website van Diogenes (www.diogenes-leiden.nl/projecten/hog132/omd-2023/).

Mc Wash wasserij & stomerij

Mc Wash is uitgebreid met een stomerij, strijkservice en wasservice. Speciaal om u de lasten van het wassen en/of strijken uit handen te nemen. Wij bieden u een totaalpakket aan oplossingen op het gebied van textielverzorging, van dekbedden tot kostuums en overhemden tegen scherpe prijzen.

Dekbedden wassen al vanaf 4 euro!

Zowel particulieren als bedrijven zijn bij ons welkom.

Openingstijden wasserij en stomerij Mc Wash:
Zelfbediening: 7 dagen per week van 8.00-22.00u
Stomerij/wasservice: ma t/m vrij van 9.00-13.00u
(na 13.00 uur op afspraak)

Wasserij & stomerij Mc Wash
Hogewoerd 111 A
Tel.: 071- 5310000
www.mcwashleiden.nl

TRC LEIDEN

Textile Research Centre (TRC)
Hogewoerd 164, 2311 HW Leiden
T: 071-5134144; M: 06-28830428

Email: info@trc-leiden.nl
Website: www.trc-leiden.nl

Meubelstoffering en
Zitmeubelrestauratie

Lunsingh meubelstoffering en zitmeubelrestauratie
Valkenburgseweg 12
2331 AB, Leiden
Tel: 071-5145826
Email: info@lunsingh.nl
website: www.lunsingh.nl
Restauratorlid van RestauratorenNederland

Openingstijden
Dinsdag t/m vrijdag 9:00 - 12:00 & 13:00 - 17:00
Zaterdag 11:00 - 16:00
Op afspraak zijn andere dagen en tijden mogelijk.

Inkt Specialist

Al meer dan 10 jaar een begrip in Leiden en omstreken!

CANON
hervullen

CLI-8, CLI-521, CLI-526, PGI-5, PGI-520, PG-40, PG-50, CL-41, CL-51, PG-540, CL-541, PGI-550, CLI-551, PG-545, CL-546

vanaf
€5,-

EPSON
hervullen

T0711, T0801, T1281, T1291, 18XL, 16XL, 26XL

vanaf
€7,-

BESPAAR TOT 70%

HERVULLEN ORIGINEEL HUISMERK

HP
hervullen

300, 301, 21, 22, 27, 28, 56, 57, 336, 337, 338, 339, 342, 343, 344, 350, 351, 364, 901, 920, 940, 932, 933, 950, 951

vanaf
€7,50,-

BROTHER
hervullen

LC-900, 970, 980, 985, 1000, 1100, 1240, 123

vanaf
€7,-

TONERS

huismerk of hervullen diverse merken
vanaf 29,-

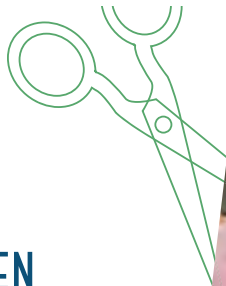
HOGEWOERD 12M

071 512 26 96
LEIDEN@INKSTSPECIALIST.NL
WWW.INKTSPECIALIST.NL

NAAILES

VOOR VOLWASSENEN EN KINDEREN

Wil jij ook graag beginnen met naailessen, zodat je aan de slag kunt met die naaimachine die al een tijdje in huis is? Of naai je al wel zelf maar wil je meer leren? Zelf naaien is leuk, maar samen naaien is nog leuker!

- Leer in ons huiskameratelier precies wat je wil leren zodat je kunt maken wat je wil maken.
- De lessen zijn overdag en 's avonds elke dag van de week. Je zit altijd in een gezellige vaste groep van maximaal 8 personen en werkt op je eigen niveau en tempo.
- Voor de naailessen voor volwassenen en de kinderlessen (8 - 16 jaar) hebben we nog een paar plekken vrij. Meld je aan via onze website of via info@atelierkleurstof.nl.

Abonnement
PER 12
LESSEN
(VAN 2 UUR)
€300,-

Atelier
**KLEUR
STOF**

www.atelierkleurstof.nl . Maalderijstraat 2, 2312 WW . info@atelierkleurstof.nl

Één stap dichterbij een rijkere muziek en filmbeleving

The Hifi Studio, Number One | Korevaarstraat 2-E-F Leiden | www.number-one.nl

THE HIFI STUDIO
since 1982

Een woordje van een buurtbewoner

Mijn naam is Caroline van Haften

Sinds 2002 woon ik in de Veerstraat, na vele jaren in Sydney gewoond te hebben.

Een dag na aankomst in de Veerstraat werd ik uitgenodigd voor een feest bij Wolfgang Keller, die woonde op de Plantage. Sindsdien ken ik diver-

se mensen van gezicht uit de buurt. Wolfgang en zijn vrouw Renée zijn enige tijd geleden helaas overleden.

Nadat ik vanuit Sydney samen met mijn zoon Ben en hond Ollie was aangekomen in Nederland, leerde Ik

vrij snel Cees de barkeeper in Café de Plantage kennen. Het café is belangrijk voor zowel mens als dier die in de buurt wonen. Zowel mijn toenmalige hond Ollie als mijn huidige hond Brettje zijn en worden verwend met een koekje. Het katje van Wolfgang en Renée was dol op koffiemelk. Als Cees de koffiemelk in de koffie wilde doen sloeg ze met haar pootje het melkcupje uit zijn handen.

Als je in de Veerstraat woont zoals ik, dan leef je tussen de studenten. Vaak wordt mij gevraagd: "heb je daar last van"? Integendeel, de studenten houden je jong!

Ik ben medisch bioloog en doe nog steeds parttime onderzoek op de afdeling pathologie van het LUMC.

Hopelijk kan ik nog vele jaren in de Veerstraat wonen en genieten van Café de Plantage, dat nu beheerd wordt door Marloes.

Veel lof voor Yvonne en Jan die zulke mooie buurtkranten samenstellen.

De Vereniging Het Plantsoen 20 jaar

In 1997 werd het Plantsoen aangewezen als gemeentelijk monument.

In 2003 werd begonnen met een ingrijpende renovatie. Helaas zo ingrijpend dat het park er bijna aan ten gronde ging.

Bijna alle struiken werden verwijderd.

Er ontstond een soort zandwoestijn waarin grote machines rondreden. De bomen die mochten blijven staan begonnen te kwijnen en lieten voortijdig hun blad vallen.

Dit was voor een aantal omwonenden van het Plantsoen het sein om actie te ondernemen.

Om te beginnen werd rond de grote Linde ter hoogte van Plantsoen 15 een grote kuil gegraven omdat het wortelgestel dreigde te verstikken vanwege de grote hoeveelheid dode aarde die er op was aangebracht.

Daarop volgend hebben buurtbewoners de Vereniging Het Plantsoen (VHP) opgericht.

Het doel van de VHP is de bescherming het behoud van het park. Het feit dat het Plantsoen (de huizen en het park in één besluit) was aangewezen als beschermd gemeentelijk

monument helpt daarbij. Mogelijke schade aan het park is immers een valide grond voor het indienen van een bezwaarschrift.

In de daarop volgende jaren is er hard aan gewerkt om het Plantsoen in de oude glorie

te herstellen.

De VHP heeft intensieve contacten gehad met diverse betrokken medewerkers van de gemeente.

Bestuursleden van de VHP hebben mee kunnen denken over, bijvoorbeeld, de soort en de standplaats van nieuw te planten bomen.

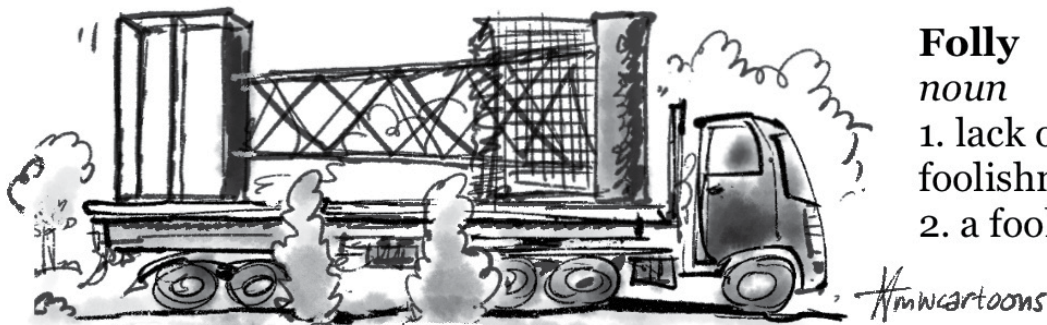
Allengs kwamen ook de contacten met het buurtcomité Hogewoerd en omgeving tot stand.

Dit leidde ook tot een gezamenlijke organisatie van het jaarlijks in de zomer plaatsvindend buurtfeest.

We hopen nog lang op prettige wijze met elkaar samen te werken.

Anne Hofstede

Folly

noun

1. lack of good sense; foolishness
2. a foolish act or practice.

De folly verwijderd

Folly is de officiële naam van het kunstwerk dat half oktober 2020 in het Plantsoen werd geplaatst als onderdeel van een beeldtentoonstelling in het Singelpark.

Het kunstwerk is ook bekend als de Wachttoeren en bij velen als ‘dat akelige ding’. Het is een creatie van de kunstenaar Harold de Bree. Het zou moeten verwijzen naar de oorspronkelijke vestingwallen, welke waren afgegraven en waarop het Plantsoen werd aangelegd. Uitgangspunt voor de vorm van deze wachttoeren was een voormalige DDR lichttoeren naast de Berlijnse muur. Bedoeld om te voorkomen dat DDR burgers naar het Westen zouden vluchten.

De functie van de stadswallen was de verdediging van de inwoners van een stad. Dat was dus wel een tegengesteld oogmerk. Ze zagen er overigens ook heel wat minder dreigend uit.

De vergunning voor het plaatsen werd per 15 oktober 2020 voor drie jaar verleend. De Vereniging Het Plantsoen heeft daartegen een bezwaarschrift ingediend. Naar onze mening deed het kunstwerk afbreuk aan het monumentale karakter van het park. Ook was de hoogte ervan in strijd met het bestemmingsplan. De gemeente heeft daarvoor ontheffing verleend. Overigens op een onjuiste juridische grond, maar dat mocht de gemeente tijdens de

hoorzitting rechtbreien. Het bezwaarschrift werd ongegrond verklaard.

Bij de voorbereiding van de hoorzitting werd duidelijk dat de kunstenaar De Bree heel bewust met zijn kunstwerken mensen angst aan wil jagen. Nu, dat is hem bij een heel aantal mensen helaas wel gelukt.

We keken uit naar de dag dat het ding zou worden verwijderd. Er heerste toch wel de vrees dat het stilletjes zou worden gelaten waar het was. Gelukkig konden we opgelucht ademen. Het werd keurig binnen de vergunningstermijn verwijderd. Of de zeven meter lange schroeven waarop het kunstwerk verankerd was ook zijn weggehaald, konden wij nog niet achterhalen. We laten het er niet bij zitten. We willen ook graag weten of de aanwezigheid van die schroeven schade aan de bodem heeft veroorzaakt. Gelukkig is in ieder geval de schoonheid en de vredige uitstraling van het park hersteld.

Anne Hofstede
Vereniging het Plantsoen

Gratis waardebepaling van uw woning?

Bel 071-5162376 voor een afspraak

RE/MAX

RE/MAX Makelaarsgilde Leiden
makelaarsgilde@remax.nl
071-5162370
<http://www.remax.nl/makelaarsgildeleiden>

SCHOENMAKERIJ
BREEL

De Schoenmaker "sinds" 1929

Koreavaarstraat 6

Erkend meesterschoenhersteller
Lederwaren – onderhoudsartikelen
Sleutels, spaanse sloffen en klompen

van Bommel
MOERGESTEL
HOLLAND

VAN LIER®
SINCE 1815

Lezing door stadshistoricus Cor Smit

Nadat een eerdere lezing vanwege ziekte van Cor Smit niet doorging was het dan maandagavond 20 november zo ver.

De door Annemarie Koopmans (namens de vrienden van het Singelpark) georganiseerde avond kon plaatsvinden in het Bonaventura College. Ons buurtcomité heeft hand en spandiensten verricht door te helpen met de verspreiding van de flyers en een financiële bijdrage te leveren. Ook de wijkvereniging Profburgwijk heeft hierbij geholpen maar vooral Annemarie heeft zich “het vuur uit de sloffen” gelopen om ervoor te zorgen dat iedereen in twee wijken de flyer in de bus kreeg. Alle moeite was niet voor niets want de zaal zat helemaal vol met belangstellenden.

De Leidse singels zijn in het verleden gebruikt als verdedigingswerk, vervoer over het water, maar ook als plaats voor fabrieken en wandelgebied. De wijken om de stad hadden vaak een nauwe relatie met activiteiten aan de Singel. Stadshistoricus Cor Smit ging maandag 20 november verder met zijn lezingenreeks over de singels met een lezing over de geschiedenis van de Zoeterwoudsesingel en het Plantsoen.

In de lezing ‘Geschiedenis van de Zoeterwoudsesingel, het Plantsoen en de wijken eromheen’ ging Cor Smit nader in op de geschiedenis van het zuidelijk deel van de Leidse Singels; de omgeving van de Hogewoerd, het stadspark het Plantsoen, de Burgemeester- en Proffesorenwijk tot aan de Lammenschansweg. Cor Smit heeft tijdens deze avond onder andere vertelt over de stadsuitbreidingen in de Middeleeuwen en de 17e eeuw rond de Hogewoerd en de wijk rond het Levendaal. Verder verhaalde hij over de voormalige polders met weilanden, tuinderijen, buitenplaatsen en andere bedrijvigheid, over wandelen rondom

de stad. En over de aanleg en het gebruik van het Plantsoen en over de groei van de stadswijk buiten de Singels wat nu de Proffesoren- en Burgemeesterwijk is. Er was genoeg te vertellen over de mensen die vroeger in dit gebied woonden, werkten en verpoosden.

Het was een gezellige en bovenal interessante avond zo heb ik gehoord en wellicht voor herhaling vatbaar.

Yvonne de Roo

Een duiker aan het werk bij de Watersteeg

Half oktober ging een duiker aan de slag in de Nieuwe Rijn bij de Watersteeg. Het was een onderzoek in opdracht van de Stichting Diogenes, de eigenaar van Watersteeg 1 en 3. Bij een eerdere inspectie was een gat in de muur boven de waterlijn opgevallen. Diogenes wilde graag weten hoe de situatie onder water was.

Het onderzoek van de duiker liet zien dat het onderste deel van de muur bij Watersteeg 1 in slechte staat is. Bij Watersteeg 3 is de muur redelijk goed.

Er wordt nu een plan gemaakt voor het herstel van het slechte gedeelte. Onder de waterspiegel is dat natuurlijk een bijzondere klus. De stabiliteit van de achtergevels van Watersteeg 1 en 3 is overigens niet in gevaar. Ze staan op een gewapend betonnen funderingsbalk.

Foto's van de duikoperatie zijn te zien op de website van Diogenes www.diogenes-leiden.nl.

Laurens Beijens

Mendoo helpt mens en dier op weg naar herstel!

In Nederland worden jaarlijks ongeveer 200.000 mensen slachtoffer van huiselijk geweld. Een schrijnende realiteit is dat slachtoffers vaak lang wachten voordat ze hulp zoeken en aan de onveilige situatie ontsnappen. Het wordt nog ingewikkelder wanneer er ook huisdieren bij betrokken zijn, omdat de sterke band tussen mens en dier een belemmering vormt om te vluchten.

Stichting Mendoo zet zich in voor slachtoffers van huiselijk geweld met huisdieren, waarbij Mendoo niet alleen opvang en ondersteuning biedt, maar ook een belangrijke rol speelt in het vergroten van bewustzijn en educatie over de relatie tussen huiselijk geweld, dierenmishandeling en het herstelproces van slachtoffers. Om een oplossing te bieden aan slachtoffers van huiselijk geweld met huisdieren, heeft Mendoo diertogankelijk beleid ontwikkeld voor hulpverlenende instanties. Dit baanbrekende beleid is al succesvol geïmplementeerd door opvangorganisaties zoals Blijf Groep, Kadera, Moviera en Wender. Hoewel nog niet alle vrouwenopvanglocaties momenteel de faciliteiten hebben om ook de dieren van cliënten op te vangen, groeit het aantal diertogankelijke locaties gestaag. Mendoo zorgt ervoor dat slachtoffers

van huiselijk geweld niet hoeven te kiezen tussen hun eigen veiligheid en het welzijn van hun geliefde huisdier. Een aspect dat Mendoo wil benadrukken, is de belangrijke rol die dieren spelen bij het herstelproces van slachtoffers van huiselijk geweld. Huisdieren zijn een bron van onvoorwaardelijke liefde, troost en steun. Hun aanwezigheid vergroot de emotionele veerkracht van slachtoffers en helpt hen o.a. bij het opbouwen van vertrouwen en het herstellen van hun eigenwaarde. De helende kracht van de band tussen mens en dier mag niet onderschat worden. Naast diertogankelijke opvanglocaties beschikt Mendoo ook over een uitgebreid netwerk van zorgvuldig ge-

selecteerde gastouders verspreid over het hele land. Deze gastouders bieden liefdevolle, tijdelijke opvang voor de dieren van slachtoffers van huiselijk geweld. Dit biedt niet alleen de noodzakelijke veiligheid voor de huisdieren, maar geeft ook de slachtoffers de gemoedsrust dat hun geliefde huisdieren in goede handen zijn terwijl ze werken aan hun eigen herstel.

Gastouders gezocht!

Momenteel zijn we op zoek naar nieuwe gastouders zonder eigen huisdieren en gastouders die grotere honden, zoals staffords en herders, willen opvangen. Wil jij ook een bijdrage leveren aan het herstel van mens en dier en jezelf aanmelden als gastouder? Kijk op www.mendoo.nl voor meer informatie.

Zelf advies nodig of een cliënt aanmelden?

Kijk op www.mendoo.nl voor meer informatie.

Be Silk

.... because we all wanna be silk

In april is Be Silk in de Hogewoerd neergestreken. Be Silk is een keten met 4 zaken. Het zit al sinds 2013 in Leiden. Eerst in de Ketelboetersteeg, zijstraatje van de Breestraat, omdat ontharen booming business is werd het daar echt te klein. Op de Hogewoerd hebben ze nu maar liefst 4 behandelruimtes. Ze ontharen alleen op een moderne, mindere pijnlijke manier. Ze gebruiken namelijk suikerwax. Tot nu toe was het meer gebruikelijk om hot-wax, ofwel opgewarmde wax te gebruiken. Maar dat is echt heel erg pijnlijk. Suikerwax heeft het voordeel dat het minder pijnlijk is. En belangrijk, het resultaat is minstens zo goed. Cleopatra deed het heel lang geleden ook al met suikerwax maar sindsdien is het in onbruik geraakt. Ontharen is nu erg trendy en bij Be Silk loopt het dan ook als een trein: Een team van maar liefst 12 meiden staat voor

de klanten klaar. Ook al is het druk er is altijd wel ruimte voor een eerste afspraak. Op de site (www.besilk.nl) worden alle mogelijkheden uit de doeken gedaan.

Wat is er zo bijzonder aan Be Silk:

- Ze gebruiken als enige in Leiden suikerwax. Brasilianwax is een veel voorkomende variant bij andere zaken. Dus als je zonder veel pijn lijden de komende zomer extra goed voor de dag wil komen: Ze zitten vlakbij! Behalve voor good-looks op het strand helpt ontharen ook tegen vervelende luchtjes en je bent zelfs sneller op de (race)fiets! In de winter heb je er dus ook profijt van!
- Nazorg is bij Be Silk goed geregeld. De tweede nazorgafspraak is zelfs helemaal gratis.
- Het is een jong, enthousiast en gezellig team. Ze doen er alles aan om je op je gemak te stellen.

Kortom: ze zijn vakkundig en nemen alle tijd voor je. Dus aarzel niet om een keer bij ze langs te gaan voor advies of een behandeling. De deur staat altijd open!

Be Silk

.... because we all wanna be silk

Boek online je afspraak:

www.besilk.nl

Lagere snelheid en vergroening van het Levendaal

Op 25 oktober 2023 stond er in het Leids Dagblad een krantenartikel met als kop "Lagere snelheid op Haagweg en Levendaal".

Kort samengevat was er het volgende te lezen over het Levendaal.

"De gemeente Leiden onderzoekt of het mogelijk is de maximumsnelheid ook op grotere wegen terug te schroeven tot 30 kilometer per uur. Dat schrijft verkeerswethouders Ashley North (Groen Links) aan de raadscommissie Bereikbaarheid. Dit gaat dan onder andere om het Levendaal.

Twee jaar geleden besloot de gemeente al om de maximumsnelheid waar mogelijk omlaag te brengen van 50 naar 30. En als Leidenaars zich melden met een verzoek zoals Bewonersinitiatief Levendaal Groen, neemt het stadsbestuur die suggestie bij voorkeur over. Sinds kort zijn de mogelijkheden voor 30-kilometerwegen versoepeld. Onder voorwaarden mag nu ook op doorgaande wegen en ontsluitingswegen een lagere snelheidslimiet worden ingevoerd. Leiden is er als de kippen bij om te onderzoeken waar dat kan. Niet alleen omdat het stadsbestuur het liefst van de hele stad een 30 kilometerzone zou maken, maar ook omdat zo'n weg minder ruimte kost. Dat is handig op nauwe plekken en biedt kansen voor een groenere en prettiger inrichting.

Het Levendaal is nadrukkelijk in beeld zo schrijft wethouder North in voorgenoemde brief. De gemeente is al bezig om er een prettigere straat van te maken, er staat bijvoorbeeld een groene middenberm op de rol. Maar snelheidsverlaging was ondenkbaar met het oog op de belangrijke verkeersfunctie van de weg. Misschien kan het wel met de inrichting die hoort bij het nieuwe wegtype "gebiedsontsluitingsweg met een limiet van 30 kilometer per uur". En mocht dat niet zo zijn, dan bieden de nieuwe inrichtingsopties misschien kansen om ook met 50 kilometer per uur een veiliger situatie te creëren, schrijft de wethouder. "

Waarschijnlijk in aansluiting hierop viel er bij bewoners in en rond het Levendaal een aankondiging "bijeenkomst vergroenen Levendaal" in de brievenbus waarin, het volgende kort samengevat, was te lezen: "Leiden moet ook in de toekomst een fijne stad zijn om in te leven. Het is daarom belangrijk om het groen in de stad zoveel mogelijk te versterken. Meer groen in de stad zorgt voor een betere leefbaarheid, het houdt water vast in de ondergrond, gaat de opwarming tegen en het draagt bij aan de bladdiversiteit. Op het Levendaal biedt het vergroenen van de vluchtheuvels en de middenbermen een kans om meer groen toe te voegen in de straat.

Verschillende bewoners van het Levendaal zetten zich al in om de straat groener te maken. Er zijn geveltuinen aangelegd en boomspiegels geadopteerd. Samen met de bewoners wil de gemeente de straat nog groener maken. Er zijn genoeg mogelijkheden om de openbare ruimte op het Levendaal te vergroenen zonder dat dit de verkeersveiligheid, parkeerplaatsen of toegankelijkheid beperkt. We werken aan een plan om de vluchtheuvels en de middenbermen in de straat te vergroenen.

Hoe het groenere Levendaal eruit komt te zien, staat nog niet vast. Daarover wil de gemeente in gesprek met bewoners en andere betrokkenen. Tijdens deze bijeenkomst is het de be-

doeling om te informeren en informatie en reacties op te halen. Daarna zal de gemeente een definitief plan maken. In het voorjaar van 2024 zal de uitvoering plaatsvinden."

Op het moment dat ik dit schrijf moet de bijeenkomst op 6 december 2023 nog plaatsvinden. Het buurtcomité zal aanwezig zijn tijdens de bijeenkomst. Uiteraard zullen wij u via de volgende buurtkrant op de hoogte houden van de ontwikkelingen, maar mocht u nou toch vragen hebben naar aanleiding van dit alles, dan kunt u contact opnemen met de gemeente. Te bereiken via 14 071 keuze 4 of via het formulier op www.leiden.nl/contact. De heer Stan van der Laan is de projectleider van de afdeling Cultuurtechniek en klimaatadaptatie.

Yvonne de Roo
mede namens het Bewonersinitiatief
Levendaal Groen

Dan liever de grond in

De winter komt er weer aan en dus gaat Het Zoete Land in rust. Althans schijnbaar en bovengronds, want het geldt niet voor tuin-der Jessica; zij maakt dan het teeltplan voor 2024. Dat is altijd een kleurig, Mondriaanachtig kunstwerk waarop per week te zien is wat er wordt gezaaid, gepoot en geoogst.

De vrijwilligers kicken wél af en zien alweer uit naar het volgende tuinseizoen, dat begint met het bemesten of composteren. Maar voor die tijd mag de bodem rusten. Althans, ook dat is schijn want ook in de winter zijn er allerlei microben aan het werk. Wormen kruipen wat dieper weg, maar blijven hun nuttige werk doen om de bodem luchtig te houden. Een gezonde en natuurlijke bodem is van levensbelang voor gezonde biologische groente en bloemen.

Technologisch heel knap

Al jaren lees je vaak over zogenaamd grond besparende, verticale methoden om groente te kweken. Bijvoorbeeld op substraat: de hoogte in op een dun laagje voeding met druppelsgewijs afgemeten watertoevoer. Of zelfs zwevend in een vochtige kas in een omgeving waar plantenvoeding in wordt verneveld. In hippe restaurants zie je daar soms de sla in een speciale vitrine met discoachtige verlichting. Dat klinkt allemaal technologisch

heel knap. Maar uit onderzoek is toch gebleken dat die groeimethoden groenten opleveren met veel minder voedingswaarde dan wanneer die gewoon op gezonde bodem is verbouwd, liefst buiten.

Niet per se uit den boze

Overigens is voor Zoetelanders groen dat de hoogte ingaat niet per se uit den boze. Maar dan als maatregel tegen hitte, of vanwege de lucht- en waterzuiverende werking, of het absorberen van regenwater, of meer groen in een stedelijke omgeving. Een interessant voorbeeld van dit laatste bieden de twee torenflats 'Bosco Verticale' in Milaan. Dit laat zien hoe je meer 'bos' in een volgebouwde stad kunt aanleggen. Mooi en nuttig, maar met een gezonde en levende bodem heeft dat weinig te maken.

Steeds enthousiaster

Bij Het Zoete Land staat de aandacht voor de gezondheid van de bodem bovenaan het prioriteitenlijstje. En we spannen ons erg in om daarvoor te zorgen. Recentelijk resulteerde dit in een vrolijk makend telefoongesprek. Enkele weken geleden zijn er van het Zoete Land bodemmonsters genomen en geanalyseerd. Het is voor een niet-bodemkundige best lastig zo'n analyse te vertalen naar de werkelijke toestand van de bodem. Dus belde Jessica met het bedrijf om samen de gegevens door te nemen. Terwijl ze de lijst met waarden van elementen en eigenschappen afdingen werd degene die de uitleg verschafte steeds enthousiaster over de resultaten en beweerde

zelden zo'n goede bodem tegen te zijn gekomen. Hij zou zo willen staren op deze grond. Je kunt je voorstellen dat een tuinder blij wordt van zulke berichten.

Het kan nog veel beter!

We komen van heel ver met een bodem met maar 1% organische stof aan de start zo'n 10 jaar geleden. De bodem was letterlijk los zand die meer de associatie oproep van een woestijn of een zandstrand. Na jaren van verzorging met compost, groenbemesters en niet-kerende grondbewerking (niet ploegen; alleen woelen met een speciale vork) is het organische stofgehalte meer dan verdriedubbeld. Als we nu in de bodem werken, merken we dat er meer samenhang is. We komen kruimelstructuren tegen waarbij grond gebonden is aan organisch materiaal, wat wijst op een actief en gezond bodemleven. Dit is precies de richting die we op willen: een bodem die meer vocht en voedingsstoffen kan vasthouden en deze in samenwerking met bodemorganismen kan afgeven aan de planten. De bodem en gewassen zijn nu weerbaarder tegen extreme weersituaties zoals droogte, hitte en extreme regenval. 'Niets meer aan doen', zei de meneer aan de andere kant van de lijn. Nou, dat doen we dus wel. Als je eens wist hoeveel oogst eraf komt, besef je dat deze bodem vertroeteling nodig blijft hebben. Een 'onderhoudsgift', wordt dat wel genoemd, van hoogwaardige compost zullen we blijven geven, elk jaar. Want het kan nog veel beter!

Siebrand van der Ploeg

Knurrf

Een *knurrf* is een stevig, wat mollig klein kind. Omdat zo'n lekker dikkertje, zo'n 'blozend kriekske' (zoals A.M. de Jong in zijn 'Merijntje Gijzen's Jeugd' een van de vriendinnetjes van Merijntje noemt) een gevoel van vertedering bij ons opwekt, wordt het ook vaak liefkozend gebruikt.

Een beetje gevuld ziet er nu eenmaal bekoorlijker uit dan vel over been. In de zomer van 1970, het was prachtig weer en de zon stond te stralen aan een helder blauwe hemel, stond een moeder met de kinderwagen bij bakker Spruit aan de Lage Rijndijk. In de kinderwagen lag haar toen 5 maanden oude zoon, een lichamelijk goed ontwikkeld kereltje. Groot en flink voor zijn leeftijd. Er komt een echt Leidse mevrouw binnen die zich onmiddellijk vooroverbuigt om een kijkje te nemen in de wagen. De inhoud doet haar kennelijk een groot genoegen want ze roept bewonderend uit: "Mêêê...wat een lekkerre knurrf en wat hebte een brruïne mokkapootjes!" En met die mokkapootjes bedoelde ze de stevige, door de zon gebruinte beentjes van de baby.

Ook iemand die al een tijd niet meer in Leiden woont, gebruikt het woord knurrf nog steeds als een koosnaampje: "Ik zei tegen m'n kinderen, als ik in een innige bui was, altijd 'm'n lekkerre knurrfie' of 'wat ben je toch een lekkerre knurrf'. En ze waren helemaal niet zo stevig of mollig!"

Trriefel is het Leidse woord voor een 'gemeen iemand'. Althans dat dacht ik. Maar ook dit woord heeft meer dan een betekenis. In het Bargoens komt het voor in de aan 'gemeen iemand' verwante betekenis 'gespuis', 'slecht volk'. (Even terzijde: is het u wel eens opgevallen hoeveel woorden

we kennen in het Nederlands voor 'gespuis'? Ik kan er zo al uit mijn blote hoofd een aantal opsommen: Jan Hagel, schorriemorrie, tuig, tuig van de richel, vee van Laban, gepeupel, uitvaagsel). In het mooie boek 'Karakter' van F. Bordewijk komt de volgende passage voor waarin het woord in deze betekenis wordt gebruikt: "Ik wou liefst niet naar de kantonzittingen toe...Ik ben er voor gewaarschuwd. Door wien? Meneer de G. Dat is echt iets voor hem... Maar gelijk heeft hij. Daar komt inderdaad allerlei trriefel samen." Maar *trriefel* is meer. Ook een ordeloze bende, een troep, een smerige zooi wordt met dit woord aangeduid. In Aarlanderveen spreken ze zelfs van een zooi *trriefel*. Dat is dubbel-op, maar een beetje overdrijving in dezen kan geen kwaad. Een andere betekenis, die hierbij dicht in de buurt ligt, is die van 'rommel, afval.' En weer daar dichtbij ligt de betekenis die we kunnen samenvatten in het woord 'slagersafval'. In heel veel zuidelijke landen halen ze hun neus niet op voor pens en darmen. Er zijn zelfs culturen waar ogen en testikels als een lekkernij worden beschouwd. Dat gaat me net te ver, maar een goed stuk pens en een fijn bereide darm doet mij het water in de mond lopen. Om nog maar te zwijgen van niertjes in een madeirasaus en lever met gebakken uien en champignons. Maar veel mensen gruwen daarvan. Vandaar dat de bak waarin de slager niertjes,

lever, darmen en pens deponeerde de *trriefelbak* werd genoemd. En dit trriefel heeft niets te maken met het woord *trief*. Het eerste is afkomstig uit het Hebreeuws (*terefa* = ritueel ongeoorloofd) en het tweede uit het Frans (*tripe*, darmen, pens).

Een *taainagel* is een met de hand geslagen spijker die taai werd genoemd omdat hij gemakkelijk krom kan worden geslagen. Bij taai krijgen we de bijgedachte aan 'volhardend' en uit dit begrip 'volhardend' laten zich verschillende betekenissen verklaren die dit woord in het Leids heeft. Of heeft gehad. Een *taainagel* is iemand die op het oog zeer verzwakt is wat zijn gezondheid betreft of een flinke lichamelijke handicap bezit, maar het toch presteert om verschrikkelijk hard te werken. Of iemand die regelmatig geconfronteerd wordt met een ernstige ziekte en desondanks elke keer weer monter aan de slag gaat. In beide gevallen heeft *taainagel* een positieve gevoelswaarde. Maar er zit in dat taaie volhouden ook iets negatiefs opgeslagen. Je hebt van die mensen die, wat je ook tegen hun gewauwel inbrengt, vastbesloten zijn om op hun stuk te blijven staan. Hun mening is de enige die telt. Weer anderen blijven net zolang zeuren en hetzelfde verhaal vertellen, dat je uiteindelijk geneigd bent om te zeggen: "Accoord, goed, lamaan." Dat zijn de dramkonten. Uiterst vervelende mensen. Ook zij worden als *taainagels* betiteld.

Prijspuzzel

tot werken in staat	bericht	indenken	baatzucht	vrouwelijke hond	livreiknecht	bliksem-schicht
sierplant				vlak		4
Romeinse redenaar	spelling omslag v.e. boek				Arabische vorst	kort-schrift
1				fuif		
muziek-noot	achterdeel				voorwaarde er goed uitzien	
				ons inziens schrijfvloeistof	7	iedereen
lijfspreuk	begrenzen	uitgewekene elk				
		5			bos insectenlarve	2
Ned. prinses	en dergelijke liefdesgod		klem perceel grond			geluid eenheid
verholen					eveneens vang-middel	
stadion in Amsterdam				tijdelijk afstaan aangenaam-geur	6	
oesternet		verkleurd eten				halfaap spraak-vermogen
		jaarlijkse feestdag kweek-ruimte				
verlaagde toon	gevaarte				klooster overste science-fiction	
	8		bedehuis			
staat in Amerika	zuilen-gang			3	rolprent	

1 2 3 4 5 6 7 8

--	--	--	--	--	--	--	--

Stuur de oplossing op naar: secretaris@hethoogstewoerd.nl

Onder de goede oplossingen wordt een fles wijn verloot. De oplossing van de puzzel in Het Hoogste Woerd nr. 96 was: RACEFIETS.

De winnaar van de prijspuzzel nr. 96 is: **Rik Hogeland**.

Op 24 januari tijdens het Wine & Bite wordt de prijs uitgereikt.

Handige en belangrijke telefoonnummers

Noodnummer 112
Geen nood, wel hulp?
 Politie 0900 8844
 Ambulance 071 5730000
 Brandweer 088-2465000
 Meld Misdaad Anoniem 0800 7000

Gemeente 14071
 voor alle gemeentezaken zoals:
 Servicepunt Woonomgeving Milieu- en wijkbeheer, voor meldingen over afval, fietswrakken, reinigingscontrole, volle prullenbakken etc., Burgerzaken & belastingen, evenementenklachtenlijn, klachten en vragen over riolering servicepunt parkeren
René Verdel (onze wijkmanager gemeente) 071 516 7809

Afvoer oude elektrische apparaten
 Kringloopbedrijf
 Het Warenhuis 071 5240060

Dierenhulp
 Dierenambulance 071 517 4141
 Dierenpolitie 144

Hulp
 Kindertelefoon 0800 0432
 Mind Korrelatie 0900 1450
 Libertas Leiden 071 516 8186
 Slachtofferhulp Nederland 0900 0101
 Discriminatie meldpunt 071 512 0903
 Meldpunt Zorgwekkend gedrag 0800 1205
 Veilig Thuis 0800 2000
 Jeugdbescherming West 071 523 9740
 Centrum voor Jeugd en gezin
 Leiden Midden 088 2542384
 Sociaal Wijkteam 071 516 4908

Buurtcontact
 Wijkgroep Buur(t)contacten 06 1298 7660
 BUUV 071 707 4242

Gezondheidszaken
 avond/nacht Apotheek LUMC 071 566 5019
 Huisartsenpost (HAP, buiten kantoor-tijd) 0900 513 8039
 GGD Hollands Midden 088 308 3000
 LUMC 071 526 9111

Waterbeheer
 Hoogheemraadschap 071 306 3063

Buurtbemiddeling
 Libertas Leiden 06 5263 7119

Handhaving
 Dennis Perdok (wijkagent) 0900 8844
 Joost van Geijlswijk Waarnemend Wijkboa Centrum 06 1175 8951
 j.van.geijlswijk@leiden.nl

Mist u een handig of belangrijk telefoonnummer? Stuur een mail naar redactie@hethoogstewoerd.nl met het (nieuwe) nummer!

UITNODIGING

*Wine &
Bite*

Jaarvergadering

woensdag 24 januari 2024

Inloop 18.30 uur, aanvang *Wine & Bite* 19.00 uur

Locatie: Studentenvereniging SSR , Hogewoerd 108

Buurtcomite Hogewoerd e.o. nodigt u van harte uit op onze *Wine & Bite* Jaarvergadering, verzorgt door SSR. Tijdens de *Wine & Bite* praten wij u bij over de activiteiten van het afgelopen en het komende jaar.

De jaarvergadering is een uitstekende manier om buurtgenoten te ontmoeten en samen te proosten op het nieuwe jaar!

U komt toch ook? Aanmelden uiterlijk voor 20 januari 2024 op redactie@hethoogstewoerd.nl. Vermeld graag even met hoeveel personen u komt. Heeft u geen mail? Gooi dan even een briefje in de brievenbus op het Utrechtse Veer 18.

Hogewoerd
en omgeving